

РЕШЕНИЕ

№ 30676

гр. София, 03.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 84 състав, в
публично заседание на 13.07.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Спас Спасов

при участието на секретаря Десислава Лазарова, като разгледа дело номер **6304** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

Образувано е по жалба на И. М. Я., ЛНЧ [ЕГН], гражданин на Ислямска република И., подадена чрез особения му представител адв. М. Т., САК, срещу решение № 684/02.04.2026 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т. 4, поради липса на предпоставките на чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, му е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут.

В жалбата се излагат доводи, че оспореният акт е незаконосъобразен като постановен в противоречие с материалния закон и в разрез с процесуалните правила по АПК и ЗУБ относно преценката на предпоставките по чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ. Поддържа се, че бежанската история е изследвана цялостно и от събраните писмени доказателства може да се изведе основание за предоставяне на международна закрила под формата на статут на бежанец или хуманитарен статут, което административният орган не е съобразил. Иска се отмяна на решението и връщане на преписката на административния орган за ново произнасяне.

Ответникът – председателят на Държавната агенция за бежанците при МС, чрез процесуалния си представител, оспорва жалбата като неоснователна. Поддържа, че към датата на постановяване на акта не са били налице предпоставките нито за предоставяне на статут на бежанец, нито на хуманитарен статут.

Жалбата е допустима. Подадена е от лице по чл. 3 от АПК, чрез надлежно упълномощен особен представител, назначен по реда на чл. 25, ал. 2 от Закона за правната помощ вр. чл. 25, ал. 1 и ал.

3, т. 2 и т. 3 от ЗУБ, като адресат на индивидуален административен акт, засягащ неблагоприятно правната му сфера. Жалбата е подадена в срока по чл. 84, ал. 3 от ЗУБ.

От фактическа страна се установява следното:

Чужденецът (непълнолетен към онзи момент) е подал молба за предоставяне на международна закрила с вх. № ПМЗ-ВР-375/28.01.2026 г. В проведеното с него интервю (рег. № 509269/25.02.2026 г. – л. 37) заявява, че е напуснал И. легално на 19.11.2025 г., преминал е транзитно през Т. и е влязъл нелегално в Република България. Като причина за напускането сочи, че е участвал в протестите на 7-8 ноември 2025 г. срещу правителството заедно със сестра си, страхувал се е от арест поради заснемане на протестиращите от властите, но самият той не е бил задържан, разпитван или заплашван лично, а близките му продължават да живеят в И. без данни за преследване спрямо тях. Заявява, че основната причина за напускането е общата несигурна обстановка в страната и невъзможността да намери сигурност там.

Административният орган е приел, че не се установяват предпоставките по чл. 8, ал. 1 от ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец, тъй като заявените обстоятелства не са свързани с раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, а от собствения разказ на молителя е видно, че той не е бил лично обект на преследване, заплаха или насилие. По отношение на хуманитарния статут по чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗУБ органът е приел, че липсват данни за опасност от смъртно наказание, изтезание или нечовешко отнасяне. Относно чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, въз основа на справка с вх. № МД-02-80/04.03.2026 г. на дирекция „Международна дейност и проекти“ при ДАБ, органът е констатирал наличие на въоръжен конфликт между И., от една страна, и САЩ и И., от друга, считано от края на февруари 2026 г., но е приел, че молителят не попада в уязвима категория лица и че към датата на решението не е налице реална, индивидуализирана опасност от тежки посегателства по смисъла на разпоредбата, поради което завръщането му не би довело до неблагоприятни последици за него.

По делото е приобщена и последваща справка на дирекция „Международна дейност и проекти“ при ДАБ при МС от 12.06.2026 г. относно актуалната обществено-политическа, икономическа и безопасна обстановка в Ислямска република И..

При тези факти съдът намира жалбата за частично основателна.

Оспореният индивидуален административен акт е издаден от компетентен орган – председателят на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет на осн. чл. 48, т. 1 от ЗУБ, в писмена форма, при спазване на административнопроизводствените правила. От доказателствата по делото се установява, че жалбоподателят е бил уведомен по разбираем за него начин за реда на производството, правата и задълженията му по чл. 58, ал. 8 от ЗУБ, интервюто е проведено на заявления от него език с осигурен превод, а молбата му е разгледана индивидуално съобразно изискването на чл. 73 от ЗУБ. Обстоятелството, че жалбоподателят впоследствие е напуснал самоволно центъра за настаняване (л. 34), без да уведоми ДАБ за новия си адрес, не е довело до прекратяване на производството, а административният орган въпреки това се е произнесъл по същество на молбата, поради което това поведение на кандидата не рефлектира върху законосъобразността на постановения акт.

Относно частта от решението, с която е отказано предоставяне на статут на бежанец по чл. 8 ЗУБ. Съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗУБ статут на бежанец се предоставя на чужденец, който поради основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата ѝ. Съгласно чл. 8, ал. 4 и ал. 5 от ЗУБ „преследване“ е нарушаване на основните права на човека или съвкупност

от действия, водещи до такова нарушаване, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост.

От бежанската история на молителя, изложена от самия него в хода на интервюто, се установява, че той не е бил лично обект на насилие, заплаха, задържане или разпит от страна на властите, а близките му, останали в И., включително сестра му, не сочат данни за преследване срещу тях. Участието му в протести не е съпроводено с индивидуализиране от страна на репресивните органи, а изведените от него опасения имат хипотетичен характер, изграден върху общата обстановка в страната, а не върху конкретни, насочени срещу личността му действия. Съгласно Глава II, § 62 от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец на ВКБООН, доброволното напускане на държавата по произход по причини от личен характер или поради несигурната обща обстановка не съставлява основание по смисъла на Женевската конвенция от 1951 г. При тези факти правилно административният орган е приел, че не е налице преследване по смисъла на чл. 8, ал. 1 от ЗУБ, поради което жалбата в тази ѝ част се явява неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

Относно частта от решението, с която е отказано предоставяне на хуманитарен статут по чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ.

Разпоредбата на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ транспонира чл. 15, буква „в“ от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. и предвижда предоставяне на хуманитарен статут на чужденец, за когото има сериозни основания да се смята, че при връщане в държавата му по произход би бил изложен на реална опасност от тежки и лични заплахи срещу живота или личността му като цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт. Съгласно тълкуването на Съда на Европейския съюз по дело Е., С-465/07 (решение от 17 февруари 2009 г.), съществуването на такава заплаха не е подчинено на условието кандидатът да докаже, че представлява специфична цел поради присъщи на личното му положение характеристики, като по изключение това може да се приеме за установено, когато степента на безогледно насилие достига толкова високо ниво, че съществуват сериозни и потвърдени основания да се смята, че цивилно лице, върнато в съответната страна или регион, поради самия факт на присъствието си там се излага на реална опасност от такива заплахи. Съгласно решение на СЕС по дело Diakiti, С-285/12 (решение от 30 януари 2014 г.), наличието на въоръжен вътрешен конфликт следва да бъде признато винаги когато редовните въоръжени сили на държавата се сблъскват с една или повече въоръжени групи, без да е необходима допълнителна преценка по критериите на международното хуманитарно право. При преценката на реалната опасност от тежки посегателства се отчитат интензитетът на въоръжените сблъсъци, географският обхват на конфликта, продължителността му и действителното местоназначение на молителя при завръщане (СЕС, решение от 10 юни 2021 г. по дело С-901/19; СЕС, решение от 9 ноември 2023 г. по дело С-125/22).

Сигурността в държавата по произход подлежи на непрекъснато развитие, поради което решаващият орган, съответно съдът, дължи преценка на обстановката към момента на произнасянето, а не единствено към датата на издаване на административния акт. Съгласно чл. 142, ал. 2 от АПК за законосъобразността на административния акт се съобразяват и обстоятелствата, настъпили след издаването му. Настъпилата след 28.02.2026 г. ескалация на въоръжения конфликт между Ислямска република И. от една страна, и С. американски щати и Държавата И. от друга, съставлява ново обстоятелство по смисъла на чл. 142, ал. 2 от АПК, относимо именно към предпоставките на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, което налага ново произнасяне от административния орган въз основа на актуална информация за страната по произход.

В настоящия случай справката, върху която е основано оспореното решение (вх. № МД-02-

80/04.03.2026 г.), отразява обстановката единствено към началото на март 2026 г. Приобщената по делото последваща справка от 12.06.2026 г. установява съществено по-тежко и качествено различно положение: продължаваща ескалация на военните действия, частична блокада на О. проток, значителен брой убити и ранени сред цивилното население, десетки хиляди арестувани, зачестили смъртни присъди и екзекуции, между 600 000 и 1 милион разселени домакинства (до 3,2 милиона души) вследствие на въздушните удари, рухване на основни услуги и над 60 000 разрушени жилищни сгради. От справката изрично се установява, че провинция/град Т. е „най-сериозно засегнатата зона“, понесла „най-мощната вълна от въздушни удари“, принудила милиони граждани да напуснат града, като само ограничен брой провинции в страната се считат за сравнително безопасни. Именно в [населено място] е роден и е живял до напускането на страната си жалбоподателят, поради което посочените данни са пряко относими към неговото лично положение при евентуално завръщане.

При съпоставка на тази актуална информация с критериите по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ и цитираната практика на СЕС съдът намира, че настъпилата съществена промяна в обстановката не е могла да бъде съобразена от административния орган към датата на издаване на оспорения акт и че тази промяна е пряко относима към преценката за наличие на предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут именно по отношение на лице с произход и предходно местоживее в посочения като „най-сериозно засегнат“ район на страната. Тази проверка е в изключителната компетентност на административния орган по чл. 75, ал. 1 от ЗУБ и естеството на акта не позволява съдът да реши въпроса по същество, поради което решението следва да бъде отменено в тази му част и преписката – върната на административния орган за ново произнасяне единствено по основанията на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

При новото произнасяне административният орган следва да съобрази изцяло актуалната обществено-политическа обстановка и обстановката по сигурността в Ислямска република И. към момента на постановяване на решението си, въз основа на пълна и актуална информация от достоверни и независими източници, като прецени и възможността за отлагане на произнасянето при несигурна и временна по характер ситуация съгласно чл. 35, § 7 от Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. (приложим от 12.06.2026 г.), възпроизвеждащ съответната уредба на чл. 31, § 4 от Директива 2013/32/ЕС.

Воден от горното, Административен съд София-град, I отделение, 84 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 684/02.04.2026 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет, в частта му, с която на И. М. Я., ЛНЧ [ЕГН], гражданин на Ислямска република И., е отказано предоставянето на хуманитарен статут на основание чл. 9, ал. 1, т. 3 от Закона за убежището и бежанците, и

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне по молбата за международна закрила единствено в тази ѝ част, при спазване на указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в мотивите на решението.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на И. М. Я., ЛНЧ [ЕГН], гражданин на Ислямска република И., срещу решение № 684/02.04.2026 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет, в останалата ѝ част – относно отказа за предоставяне на статут на бежанец по чл. 8 от Закона за убежището и бежанците.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

